

ÚVOD

České tradiční rybářství je poměrně stabilním, veřejností respektovaným oborem, který se těší čím dál větší oblibě a pozornosti. Představujeme Vám proto malou rybářskou publikaci, která přináší informace a povědomí o našem produkčním rybářství. Bude sloužit jako základní orientační materiál charakterizující všechny jeho důležité vlastnosti a významy. Pro zahraniční zájemce je připravena verze v anglickém a německém jazyce. Elektronická verze bude ke stažení na webových stránkách Rybářského sdružení www.cz-ryby.cz. Všichni zájemci, kteří požadují základní a aktuální informace o našem rybářství, tak budou plně uspokojeni.

České rybářství však do budoucna nečeká lehké období, výrazně vzrůstá environmentální tlak s cílem omezit rybářské hospodaření a zachovat kvalitu životního prostředí. Nařizované podmínky hospodaření, které orgány ochrany přírody stanovují, jsou pro mnohé společnosti likvidační a ty již teď zvažují další působení v již tak nelehkém řemesle. Další velký problém pro produkční rybářství představují chránění rybožraví predátoři decimující obsádky rybníků, zejména násadové ryby, tyto ztráty pak významně prodražují další chov.

Zájem o sladkovodní ryby však mírně narůstá, což nás nesmírně těší a motivuje do další, i když nelehké práce. Doufáme, že se tyto potíže povede překonat, a že rybářství se zachová v podobě, tak jak ho všichni známe dnes a v jaké podobě nám ho přenechali naši předkové.

A proto mějte na paměti: Pokud nebude rybářů, nebude ani rybníků!! A to byla nenahraditelná škoda.

*Výlov rybníka
Rožmberk*

HISTORIE, STALETÁ TRADICE RYBÁŘSTVÍ

První zmínky o českém rybníkářství sahají do 11. století, kdy byly postaveny první rybníky, především při klášterech, pro něž byl chov ryb nejvýnosnější zemědělskou činností. Začátek zlatého věku českého rybníkářství, jenž započal ve 14. a 15. století, je možno spojit s formováním jakéhosi organizačního celku – rybářského cechu. Takto sdružení rybářů vydávali také pravidla, jimiž se řídili, a položili tak základy dnešním rybářským normám, způsobům lovu a potažmo rybářskému právu jako takovému. Největší rozmach nastal však v 16. století, kdy se do stavby rybníků zapojila nejen šlechta, ale ve větší míře také města a církve. Tato doba je také označována jako „zlatý věk rybníkářství“. Celková plocha rybníků dosáhla až 180 000 hektarů. Rychlé rozšiřování zastavila až třicetiletá válka v první polovině 17. století, která měla za následek útlum v rybníkářství. Dalším faktorem, jenž v následujících stoletích přispěl k úbytku ploch rybníků až o 50 %, bylo také zemědělství. Polní hospodářství se neustále rozšiřovalo a mělo stále větší nároky na ornou půdu, což logicky vyústilo do proměny a zániku rybníků, především těch na úrodných půdách v Polábí a na jižní Moravě. Za znovuzrození českého rybářství můžeme považovat období poloviny 19. století.

Z výše uvedeného plyne, že rybářství má na území českých zemí dlouholetou tradici. Nejedná se přitom pouze o rybářství ve smyslu komerčním či zabezpečování obživy. Také sportovci s udicí na břehu se objevují již v 19. století. Sportovní rybářství se k nám dostalo patrně z Anglie, kde bylo běžné, že se ryby mohou lovit pro potěchu z rybaření samého.

Rybářství v České republice má dlouhou tradici

Výlov začíná

*Rybáři
v kožených
oděvech drží
kapry z výlovu
(1906)*

2

HLAVNÍ CHOVANÉ DRUHY RYB V ČESKÉ REPUBLICE

Ve vodách České republiky žije více než 60 druhů ryb. Většina z nich je chovatelsky nevyužíváná. V místech svého výskytu však sehrávají významnou biologickou, indikační, či jinou roli nebo jsou objektem sportovního rybolovu, apod. Chovatelsky a tedy hospodářsky významnou úlohu má z celkového spektra ryb asi jen čtvrtina vyskytujících se druhů. Patří mezi ně zejména:

Kapr obecný

Kapr je ve světě nerozšířenějším sladkovodním druhem. Tržní velikosti dosahuje ve věku 3-4 let. Dodává se na trh ve 4 hmotnostních skupinách. Jeho kvalitní maso je zdrojem lehce stravitelných bílkovin, ale je zároveň zdrojem hodnotných omega-3 mastných kyselin, které blahodárně působí v boji proti civilizačním chorobám. Kapří maso je vhodné pro všechny způsoby kuchyňských úprav, nejčastějším je smažení a pečení.

Lín obecný

Roční produkce lína v ČR dosahuje výše až 180t, je to ryba dostupná v našich prodejnách v živém stavu v době zejména po jarních výloveh. Chov lína je realizován obvykle v polykultuře s kaprem, problém je ve vzájemné potravní konkurenci obou druhů. Lín se zdržuje převážně u dna a živí se drobnějšími i hrubšími živočichy, vyžaduje planktonní a zejména benthickou potravu, což je při vysokých obsádkách kapra v hlavních rybnících těžko dosažitelné, proto se nasazuje do výtažníků k plůdku kapra ($K_1 - K_2 + L_2 - L_n$). Lín velmi dobře snáší nepříznivé podmínky prostředí (O_2 deficity). Maso tržních línů je měkké, tučnější, avšak velice chutné.

Dravé druhy ryb

Candát obecný

Candát obecný je jedním ze dvou druhů candáta, vyskytujících se na území Česka. Patří mezi tzv. ušlechtilé druhy ryb. Vzhledem k vysoké kvalitě jeho masa je častým pokrmem v hotelích a restauracích. Candát má velmi chutné maso a proto je považován v gastronomii za exkluzivní sladkovodní rybu. Jeho maso je bílé, pevné a chutné, je oblíbené, protože nemá mnoho kostí.

Sumec velký

Sumec patří mezi nejčastěji chované dravé druhy ryb. Optimální podmínky k chovu sumce jsou při teplotách vody minimálně 22 až 30 °C. Jeho růst je poměrně rychlý a konzumní velikosti 1 až 5 kg dosahuje při chovu v oteplených vodách v prvním, resp. ve druhém roce života. Je to ryba, která svými vlastnostmi umí maximálně zhodnotit teplou vodu, předkládané krmivo a nejlépe také odchovnou kapacitu bazénů. Jeho maso je tučnější, ale velice chutné a bez mezisvalových kůstek.

Štika obecná

Štika je středně náročný druh, nevadí jí eutrofní vody s vyšší teplotou. Vyžaduje však členité podmínky prostředí (překážky, zatopené porosty). Na začátku přijímá zooplankton, po dosažení délky 30 mm začíná být plně dravá. Růst je velmi rychlý, již ve dvou letech dosahuje hmotnosti 1,5 kg za předpokladu dostatku potravních druhů ryb, které konzumuje i v zimě pod ledem. Maso má jemné, bez kůstek a je sušší. Dostupnost živé ryby a chlazených výrobků je od října do dubna. Mražené výrobky ze štiky jsou dostupné celoročně. Živá tržní štika se prodává ve váze 1-3 kg.

Býložravé druhy ryb

Amur a tolstolobik

Jejich aklimatizace proběhla v polovině 60. let. Zatímco amur se potravně zaměřuje na konzumaci vodních porostů, tolstolobik přijímá převážně fytoplankton, který tvoří 90% jeho potravy. U tolstolobce je poměr přijímané potravy, kterou tvoří zooplankton a fytoplankton v poměru 1:1. Obsádky amura se úspěšně využívají k omezování nadměrného růstu vodní vegetace. Jejich chov probíhá většinou v polykultuře s kaprem. Ideální konzumní hmotnost je u amura 1,5 až 2,5 kg. Maso má velmi chutné, bílé, dietní a s obsahem drobných kostí. Prodáván je ve formě živé tržní ryby, nebo ve formě opracovaných výrobků (chlazené, mražené, uzené). Maso tolstolobika je tučnější a je vhodné zejména na výrobu uzených produktů.

Lososovité druhy ryb

Pstruh duhový a siven

Jsou to velmi žádané druhy lososovitých ryb. V současné době patří k nejprodávanějším rybám na domácím trhu. Pstruh se začíná ve větší míře prosazovat i do našich restaurací. Ideální pro kuchyňskou přípravu je zakoupení čerstvého, chlazeného pstruha uchovávaného na ledě. Barva masa je bílá s tmavšími okraji, je velice jemné a chutné a lze ho snadno oddělit od kosti.

Pstruh je vhodný ke všem kuchyňským úpravám včetně grilování. Živý se prodává o váze 20 dkg a více. Tradiční formou úpravy je uzení, které se provádí ve zpracovně ryb. Udíme celé ryby, nebo podkovy.

Siven má dobrou výtěžnost masa, patří rovněž k cenným rybám s vynikající chutí masa. Hustota obsádek ovšem musí být nižší než u duháka. Poměrně dobře snese i kyselé podmínky prostředí, je však náchylnější k zaplísnění.

3

PRODUKCE RYB V ČESKÉ REPUBLICE

Produkční rybářství je reprezentované především rybníkářstvím a už po staletí je pojmem stability a úspěšnosti zemědělského podnikání.

Pro odchov ryb je obhospodařována plocha rybníků o rozloze téměř 43 tisíc hektarů. V posledních letech se v České republice ročně vyprodukuje až 21 tisíc tun tržních ryb.

Hlavní rybou českého produkčního rybářství je tradiční kapr, který platí za vysoce kvalitní rybu jak na zahraničním, tak domácím trhu. Roční produkce kapra pravidelně dosahuje více než 18 tisíc tun, s odstupem následují býložravé, lososovité a ostatní druhy ryb. Z této produkce se polovina uplatní na domácím trhu, necelá polovina putuje na export do zahraničí, především do Polska, Německa, Francie, Slovenska, Rakouska a Maďarska. Export ryb je významným ekonomickým prvkem českého produkčního rybářství. Ročně představuje 43 - 46 % živých ryb z celkového prodeje tržních ryb, na domácím trhu se pak uplatní necelých 60 % ryb (44 - 47 % živých ryb a 10 % zpracovaných ryb v živé hmotnosti). V exportu i na domácím trhu stále dominují živé ryby (v pozadí je jak tradice, tak nižší cena ve srovnání s rybami zpracovanými). Objem zpracovaných ryb však přesto v posledních letech mírně narůstá a na domácím trhu už představuje kolem 20 % z prodaných ryb, což představuje objem okolo 2000 tun. V živém i zpracovaném stavu se nyní v obchodních řetězcích prodá čtvrtina všech v tuzemsku zkonsumovaných sladkovodních ryb.

**Druhové složení tržních ryb vyprodukovaných chovem
v České republice v letech 2010-2014 v tunách**

Ryby podle druhů	2010	2011	2012	2013	2014
Kapr	17 746	18 198	17 972	16 809	17 833
Lososovité ryby	776	738	752	382	392
Lín, síhové	295	241	184	165	163
Býložravé ryby	747	1 071	997	892	779
Dravé ryby	218	218	227	238	202
Ostatní	406	603	631	572	466
Celkem	20 420	21 010	20 763	19 358	20 135

Zátah sítí

**Zhodnocení tržních ryb
v České republice v letech 2007-2014 v tis. tun**

Rok	Prodej živých ryb v tuzemsku	Zpracované ryby (v živé hmotnosti)	Vývoz živých ryb
2007	8,6	1,9	9,6
2008	8,4	1,7	9,0
2009	9,1	1,6	8,9
2010	9,5	1,8	9,1
2011	9,8	2,1	8,8
2012	9,5	2,3	8,6
2013	9,0	2,3	8,4
2014	8,5	2,1	8,4

4

RYBA JAKO POTRAVINA

V lidské výživě má rybí maso nenahraditelnou roli a jeho dostatečná konzumace se velmi pozitivně projevuje na našem zdravotním stavu. Řada světových národů zná a plně využívá výhody konzumace rybího masa. S rozvíjejícím se zdravým životním stylem moderních společností začíná hrát rybí maso v lidské výživě významnou úlohu.

Spotřeba ryb a zdravotní benefity rybího masa

Čeští spotřebitelé si zvykají na rybí maso nejen ve svátek. Meziroční spotřeba sladkovodních ryb v ČR se lehce zvýšila v průběhu realizace propagační kampani Ryba domácí, která proběhla v letech 2009-2011 a která byla spolufinancovaná z Evropského rybářského fondu. Seznámila české spotřebitele nejen s přednostmi rybího masa, ale i s jeho vhodnými úpravami tak, aby se stalo co nejběžnější součástí jídelníčku. Po skončení této kampaně však spotřeba ryb znovu stagnuje a průměrná spotřeba ryb zůstává stále nízká, v roce 2014 to bylo pouhých 1,3 kg sladkovodních ryb tuzemského původu na obyvatele za rok. Permanentní snahou je toto nízké číslo postupně navyšovat.

Lehce stravitelné bílkoviny v rybím mase

Rybí maso je velmi lehce stravitelné především díky příznivé struktuře bílkovin, které mají oproti masu teplokrevných zvířat jednodušší strukturu a obsahují zanedbatelné množství hůře stravitelných vazivových bílkovin. Zároveň se v rybím mase objevují všechny esenciální aminokyseliny, tudíž se v tomto ohledu vyrovná masu teplokrevných zvířat. Velmi nízký obsah vaziva a absence bílkoviny elastinu umožňuje rychlou a snadnou tepelnou úpravu.

Zdraví prospěšné tuky

Z hlediska zdravé výživy je rybí maso ceněné díky nízkému podílu tuků, u kapra se obsah tuků pohybuje nejčastěji kolem 5-7 %. Díky tomu se hodí například do jídelníčku redukčních diet. Zcela zvláštní pozornost si však zasluhuje složení rybího tuku, protože obsahuje velmi cenné omega-3 polynenasycené mastné kyseliny (také n-3 nenasycené mastné kyseliny), které mají mnoho příznivých biologických účinků.

Spotřeba ryb v České republice (kg/obyvatel/rok)

Původ	2010	2011	2012	2013	2014
Spotřeba sladkovodních ryb tuzemského původu (prodej živých + zpracování + výlov na udici)	1,41	1,46	1,46	1,40	1,34
Dovoz sladkovodních ryb do ČR (odečet reexportu)	1,15	1,01	0,52	1,62	0,35
Dovoz mořských ryb do ČR (bez mořských plodů) - odečet reexportu	2,56	2,56	2,69	1,69	2,04
Celkem	5,12	5,03	4,67	3,71	3,73

Konzumace ryb příznivě ovlivňuje hladinu cholesterolu v krvi

Mezi nejvýznamnější rizikové faktory vzniku kardiovaskulárních chorob patří vysoká hladina cholesterolu v krvi, jehož přebytek pak může způsobovat takzvané kornatění cév, kdy se cholesterol ukládá do cévních stěn a tím dochází ke ztrátě jejich pružnosti a zúžení průsvitu, které může vést až k úplnému ucpání cévy. Vědecké studie dokazují, že pravidelná konzumace ryb příznivě ovlivňuje metabolismus cholesterolu v krvi.

Omega-3 mastné kyseliny v rybím tuku

Omega -3 polynenasycené mastné kyseliny (také n-3 polynenasycené kyseliny, n-3 PUFA) jsou velmi cenné biologicky aktivní látky, jejichž nejdůležitějším přírodním zdrojem je rybí tuk mořských i sladkovodních ryb. U těchto látek bylo prokázáno mnoho příznivých účinků na lidský organizmus - snižování hladiny cholesterolu v krvi, působení protisrážlivé či rozšiřování cév. Pravidelná konzumace ryb tudíž působí preventivně proti onemocnění srdce a cév, ale i dalším civilizačním chorobám. Preventivního účinku dosáhneme při konzumaci 2 -3 rybích pokrmů týdně (porce 200 g).

Osvědčený recept na přípravu rybího masa:

Kapr po Novohradsku

Kapra nakrájíme na podkovy. Česnek utřeme se solí a porce jím potřeme - případně ještě přisolíme. Necháme odležet a poté obalíme ve směsi polohrubé mouky, kmínu a sladké papriky. Smažíme ve vyšší vrstvě rozpáleného sádla do zlatova (10-15 minut, střední teplota, zvolna).

*Kapr
po Novohradsku*

5

VÝZNAM RYBNÍKŮ V KRAJINĚ

Rybník je uměle vytvořené vodohospodářské dílo (vodní nádrž), určené primárně k chovu ryb. Chov ryb a produkce rybího masa, tedy hodnotné potravinu určené k lidské spotřebě, byl a je základním cílem výstavby většiny rybníků.

Okrajově vznikají rybníky čistě z environmentálních či estetických aspektů, ke sportovnímu využití, nebo k dočišťování odpadních vod z výrobních podniků. Po stránce biologické, krajinářské i estetické mají rybníky mimořádný význam v intenzivně zemědělsky využívané krajině. Některé rybníky jsou významně zarostlé porosty rákosí a orobince, jelikož jim chybí přirozený konzument. Proto je třeba o rybníky na rozdíl od jezer pečovat, čistit je a provádět pravidelné výlovy ryb. Pokud nebudou mít náležitou rybářskou péči, dojde k jejich zárůstu a později k zániku a s ním zmizí i celá škála dalších živočichů vázaných na tento unikátní akvatický ekosystém.

*Staré duby
na hrázi rybníka
Velký Tisý*

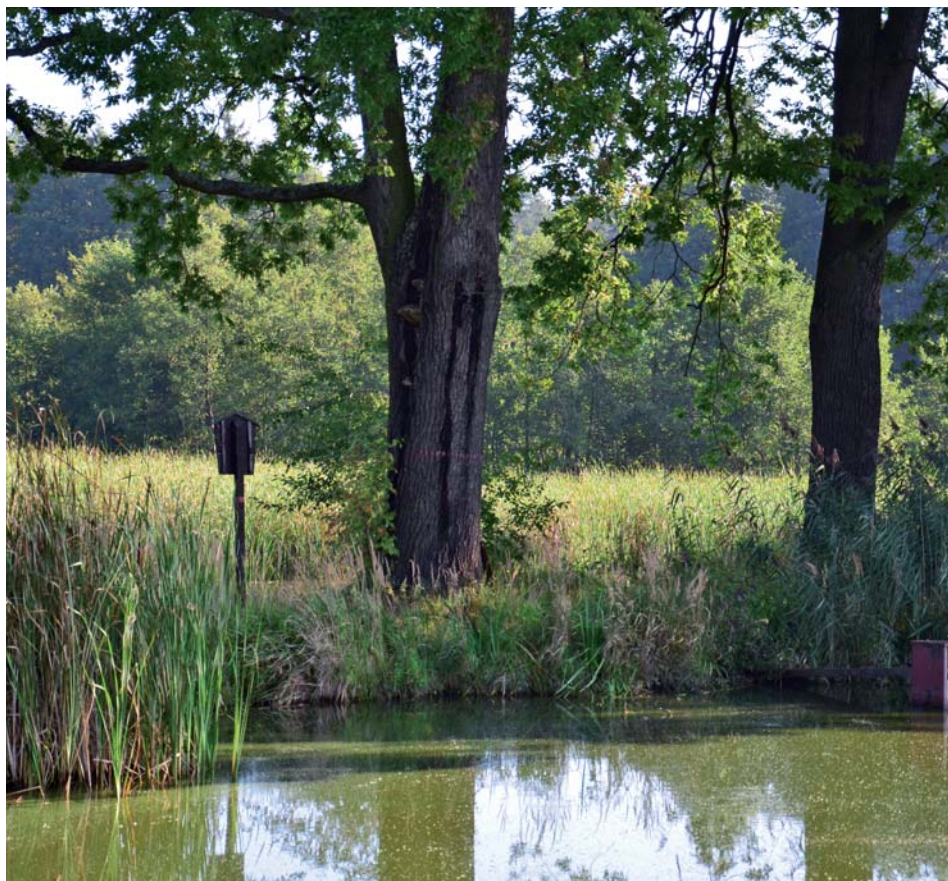
HLAVNÍ MIMOPRODUKČNÍ FUNKCE RYBNÍKŮ

Protipovodňová ochrana a retence vody

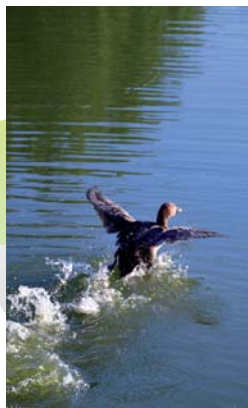
Významnou celospolečenskou funkcí rybníků je jejich význam v územní protipovodňové ochraně. Charakter rybníků, jejich množství a rozloha umožňuje zachytit obrovské množství vody v povodňových situacích a transformovat (zmenšit) povodňové průtoky a zabránit tak možným škodám na majetku či ztrátám na životech.

Dočišťování povrchových vod

Zachycením a přeměnou živin putujících ve vodních tocích v rybnících dochází k částečnému dočišťování povrchových vod. Tuto schopnost rybníků však nelze považovat za neomezenou nebo dokonce od rybníků požadovat, neboť nadměrným přísunem nevhodných látek může dojít k trvalému poškození celého rybníčního ekosystému a ohrožení života rybí obsádky i všech na vodu vázaných organismů. Tato funkce je společností stále nedoceněná, bere se jako samozřejmost a je poskytována zadarmo. Málokdo dnes ale chápe, co vše se musí udělat, aby tomu tak bylo, jak nákladná je péče o hydrotechnické zařízení, kdy veškerá jejich údržba, zodpovědnost a financování leží na jejich majitelích. Nezapomínejme na to.

*Rybníky významně
zlepšují kvalitu
vody*

Zlepšování vláhové bilance v krajině

V posledním desetiletí, kdy jsme byli svědky častých povodní, se však také, někdy až dramaticky, objevily extrémní přísušky. Nedostatek vody byl nejen na samotných rybnících, ale zejména v jejich okolí. Důsledkem byla nízká hladina podzemní vody, což znamenalo vysychání vodních zdrojů a narušení vláhové bilance rostlinstva. Rybníky proto svojí akumulační schopností hrají významnou roli při zlepšování vláhové bilance a udržování funkčnosti malého vodního cyklu v krajině.

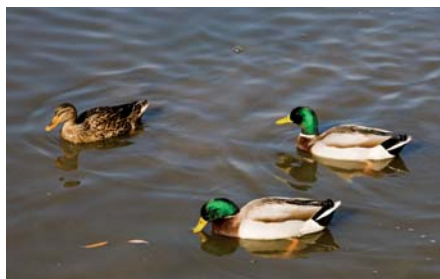
Ekologická funkce rybníků

Kolem rybníků můžeme spatřit celou řadou různých živočichů nebo rostlin. Mezi nejčastější zástupce vodních ptáků, které můžeme spatřit na hladině rybníků, nebo v těsném okolí jsou např. kachna divoká, labuť velká, potápka roháč, slípka zelenonohá, ledňáček říční, čáp černý, skorec vodní, orel mořský a další. Z obojživelníků zde najdeme čolka obecného, skokana zeleného, kuňku obecnou, nebo rosničku zelenou. Mezi nejběžnější vodní rostliny patří lekničky, plavíny, stulíky, orobinec, rákos a další.

Ostatní funkce

Rybníky také slouží například pro energetickou funkci, pro napájení zvířat, pro požární účely, pro ochranu přírody, pro rekreaci, pro lov ryb na udici, v neposlední řadě mají estetické efekty (tvorba krajiny).

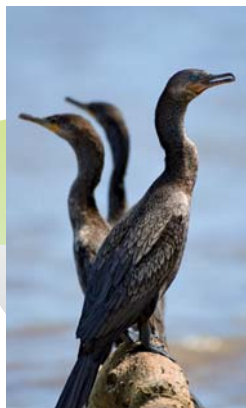
Rybníky jsou biotopem celé řady živočichů

*Vrbenské rybníky
poblíž Českých
Budějovic*

6

RYBOŽRAVÍ PREDÁTOŘI

Problematika rybožravých predátorů a dalších škůdců v rybářství

Rybožraví predátoři jsou dlouhodobě zdrojem konfliktu mezi rybníčními hospodáři a státem garantovanou ochranou přírody. Největší škody způsobuje kormorán velký. Situace je vážná, každoročně je u subjektů produkčního rybářství zaznamenán výskyt více jak 10 000 zimujících jedinců kormoránů. Ročně se povede odstřelit jen přibližně 5 000 kormoránů, avšak jejich počet i nadále roste, vzhledem k tomu, že dochází k velké migraci kormoránů z regionu Baltského moře. Na území Evropy se ročně odstřelí až 50 000 jedinců, ale evidentně toto množství není schopno vyvolat pokles stavů a je bez potíží nahrazováno v rámci přirozené reprodukce. Za celý problém může dlouhodobá a nepřiměřená ochrana tohoto predátora v celé EU, která přetrvává již léta.

Další významné škody na obsádkách působí vydra říční a volavka popelavá, značné škody na hrázích rybníků způsobuje také bobr evropský.

Kormorán velký (*Phalacrocorax carbo*) žije zejména podél pobřeží západní Evropy, v oblasti Černého moře, dunajské delty a podél baltského pobřeží. Tato poslední subpopulace se rozšířila do celé západní a střední Evropy. Odhaduje se, že v celé Evropě se dnes nachází přes 2 miliony ptačích jedinců. Nejčastěji kormoráni loví v mělkých pobřežních vodách, kde jsou schopni ponořit se za kořistí téměř ke dnu. Kormorán se živí různými druhy ryb, a proto je k „rybaření“ dokonale vybaven. Potápí se buď z vodní hladiny, nebo z kamene či větve, kde sedí. Do vody se vrhá malým skokem a zcela bezhlučně se ponoří, aniž by se vodní hladina ztelně zčeřila. Na obsádkách rybníků i vodních tocích působí obrovské ztráty, které dosahují ročně výše přes 100 mil. Kč.

Přehled o výskytu predátorů u členů RS ČR v produkčním rybářství v letech 2010-2014

Živočich	Počet jedinců					Škody v tis. Kč					Počet ulovených kusů					Získaná náhrada v tis. Kč podle zákona č. 115/2000 Sb.				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
Kormorán velký (hnízdící populace)	680	958	802	808	851	12 578	10 913	14 351	14 412	12 912						1 854	4 134	0	0	0
Kormorán velký (tažné populace)	11 854	9 992	11 756	9 921	10 324	79 605	83 888	80 492	67 622	88 961	5 392	5 324	6 050	5 751	4 615	19 608	19 649	21 064	22 823	0
Volavka popelavá	7 880	7 667	8 247	7 037	7 103	21 650	22 848	22 899	19 462	19 534	154	310	190	169	140					
Vydra říční	1 302	1 294	1 550	1 562	1 558	29 614	30 339	36 651	37 926	36 877						5 401	5 857	6 471	6 575	6 769
Celková škoda						143 447	147 988	154 393	139 422	158 284										

Vydra říční (*Lutra lutra*) je známá lasicovitá šelma a jediný druh vydry vyskytující se na území České republiky. Vydra žije po většinu roku samotářským způsobem života. Je vysoce teritoriální a žije na území mnohdy větším jak 30 km, které si značí trusem. Hlavní potravu vydry tvoří menší ryby (do 10-20 cm). Není zaměřena na konkrétní druh, jako potravní oportunista loví nejdostupnější kořist. Denní spotřeba potravy činí 0,2-0,9 kg. Na obsádkách rybníků a vodních toků působí ročně škody ve výši přesahující 35 mil. Kč.

Volavka popelavá (*Ardea cinerea*) je velký brodivý pták z čeledi volavkovitých. Je hojně rozšířená, vyskytuje se na všech kontinentech východní polokoule s výjimkou Austrálie a žíví se zejména rybami. V Evropě se jedná o největšího zástupce volavek. Významné škody ve výši 20 mil. Kč ročně působí rybářům na obsádkách plůdkových rybníků, škody na tekoucích vodách jsou proti tomu zanedbatelné.

Bobr evropský (*Castor fiber*) je až metr velký, zavalitý hlodavec s hustou srstí a dlouhým plochým ocasem. Je zcela přizpůsoben životu ve vodě. Buduje soustavy kanálů a hrází. Jeho potravu tvoří kromě bylin i větvičky a lýko. Jeho rostoucí populace v České republice a především na Moravě působí značné škody především na hrázích rybníků, což může mít katastrofální následek při povodních. Ročně způsobí na vodohospodářských stavbách škody ve výši několika set milionů korun.

Kormorán

Vydra říční

Volavka

Bobr evropský

Škůdci v rybářství
působí miliónové
škody

7

RYBÁŘSKÁ TURISTIKA

Je to vycházka s prutem, batohem a fotoaparátem okolo našich rybníků, řek, říček a ostatních toků. Není ani tak důležité ulovit rybu, jako poznat místa dříve nepoznaná. Trendem dnešní doby je zejména pěší turistika, nebo cykloturistika v rybníkářských oblastech, kde jsou zřízeny naučné stezky a je možné blíže poznat rybářské řemeslo a význam rybníků v krajině. K popularizaci odvětví dochází také při podzimních výloveh, nebo rybářských slavnostech, které navštíví ročně desítky tisíc lidí a mohou využít možnosti koupit rybu, nebo produkt přímo na místě. Neméně významnou úlohu pro českou společnost hrají vybrané rybníky určené k rekreačním účelům. Stejně jako přehradý mohou sloužit ke koupání a k provozování řady populárních sportů - jachting, windsurfing, kiting apod.

*Turistika pomáhá
popularizaci
rybářského odvětví*

SPORTOVNÍ RYBOLOV A REKREACE

Sportovní rybolov je oblíbenou činností po celém světě. V České republice čítá základna sportovních rybářů přes 250 tis. členů. Jejich zájem je orientován především na volné vody, přesto i řada rybníků je využívána jako revíry.

Neméně významnou úlohu pro českou společnost hrají vybrané rybníky určené k rekreačním účelům. Stejně jako přehrady mohou sloužit ke koupání a k provozování řady populárních sportů - jachting, windsurfing, kiting apod.

Vodu z rybníků je rovněž při řádném povolení využívat k zavlažování, jako požární vodu nebo po průtoku rybníkem jako pohon pro malé vodní elektrárny k výrobě elektrické energie.

Sportovní rybolov je provozován na vybraných rybnících určených k rekreačním účelům

8

OPERAČNÍ PROGRAM RYBÁŘSTVÍ 2014-2020

Globálním cílem OP Rybářství v programovacím období 2014-2020 je udržitelná a konkurenceschopná akvakultura založená na inovacích, konkurenceschopnosti a účinnějším využití zdrojů. Cílem je rozvoj udržitelného chovu ryb v České republice a zajištění rovnoměrných dodávek sladkovodních ryb během roku na domácí trh v požadovaném sortimentu včetně diverzifikace akvakultury. V českých podmínkách je nezbytné souběžně rozvíjet tradiční a osvědčené formy akvakultury pro zajištění produkce kapra a jeho dodávek na trh a současně je také potřeba podpořit zavádění moderních intenzivních chovných systémů s cílem zvyšování produkce ryb a přispění k eliminaci negativních dopadů na životní prostředí, které budou požizovány pro produkci lososovitých, popř. dalších druhů ryb k zajištění celoročních dodávek do tržní sítě.

Mezi hlavní priority OP Rybářství patří zejména:

- Zvýšení konkurenceschopnosti tradiční akvakultury včetně investic do zachování udržitelné produkce tržních ryb.
- Investování do recirkulačních zařízení a tím zvýšení produkce.
- Zvýšení podílu zpracovaných ryb, propagace akvakultury a podpoření konzumace ryb.
- Podpora transferu vědeckých poznatků do podniků akvakultury (produktové a procesní inovace).
- Podpora formy hospodaření přispívající k zachování či zlepšování stavu životního prostředí a biologické rozmanitosti.

*Recirkulační
zařízení pro chov
lososovitých ryb*

Mezi základní pilíře OP Rybářství patří opatření v prioritních osách 2 a 5

Opatření 2.2 - Produktivní investice do akvakultury sloužící pro zvyšování konkurenceschopnosti a životaschopnosti podniků.

Opatření 2.3 - Podpora nových chovatelů umožňující vstup nových subjektů do odvětví a zajištění jejich počáteční konkurenceschopnosti.

Opatření 2.4 - Recirkulační zařízení a průtočné systémy s dočišťováním pro podporu akvakultury účinně využívající zdroje

Opatření 2.5 - Akvakultura poskytující environmentální služby s cílem vysazování úhoře říčního do vnitrozemských vodních toků.

Opatření 5.2 - Propagační kampaně s cílem dosáhnout zvýšení spotřeby sladkovodních ryb

Opatření 5.3 - Investice do zpracování produktů s cílem podpory investic do odvětví zpracování a uvádění na trh

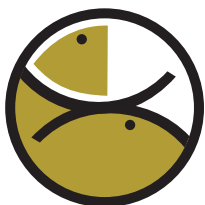

*Podzimní výlovy
mají svou tradici*

RYBÁŘSKÉ SDRUŽENÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Rybářské sdružení České republiky je dobrovolné, zájmové sdružení právnických osob, které seskupuje a reprezentuje rozhodující producenty s chovem ryb a vodní drůbeže, zpracovatele ryb, instituce rybářského výzkumu a školství a také rybářské svazy. Členské subjekty profesního sdružení vytvářejí 90 % tržní produkce ryb v ČR a hospodaří na více než 36 tis. hektarech rybníční plochy. Sdružení vzniklo v roce 1991 a má sídlo v Českých Budějovicích. V současnosti má 67 členů. Hlavním posláním je prosazování společných zájmů vůči státním orgánům, hospodářským, společenským, zájmovým a jiným subjektům, jakož i soustřeďování a analyzování důležitých poznatků z oboru rybářství, jeho výroby, řízení a marketingu.

Pro své členy zajišťuje:

Služby, poradenství a informace v oblasti:

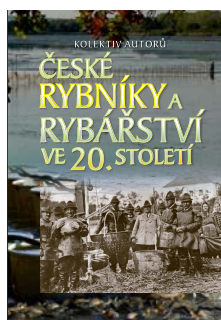
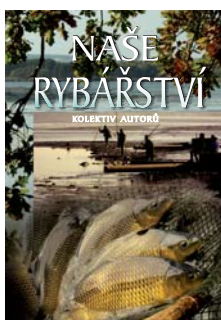
- legislativní a právní
- vodohospodářské a životního prostředí
- propagace rybářství a marketingu
- spolupráce s tuzemskými a zahraničními nevládními organizacemi a institucemi
- správy ochranných známek (Český kapr)
- podpor a dotací na činnost členů sdružení (OP Rybářství)

Zpracování údajů:

- o produkci, obchodě a cenách ryb
- statistiky zahraničního obchodu (vývoz a dovoz ryb)
- o výskytu a škodách způsobených v důsledku působení rybožravých predátorů

Koordinace:

- šlechtění a testování ryb a vodní drůbeže
- vzdělávací činnosti
- vydávání periodických tiskovin a publikací (čtvrtletník Rybníkářství, publikace Naše rybářství a České rybníky a rybníkářství ve 20. století)

*Třetí ročník
odborné
konference
Rybářského
sdružení*

Přednášející

Rybářské sdružení je členem:

- FEAP - Asociace evropských producentů ryb
- Agrární komory České republiky
- Potravinářské komory České republiky
- Českomoravské drůbežářské unie

10

ČLENOVÉ RYBÁŘSKÉHO SDRUŽENÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Blatenská ryba, s. r. o.
Na Příkopech 747
388 01 Blatná

Rybářství Hluboká cz. s.r.o.
Tyršova 681
373 41 Hluboká nad Vltavou

Rybářství Třeboň Hld. a. s.
Rybářská 801
379 85 Třeboň

Rybářství Třeboň a. s.
Rybářská 801
379 01 Třeboň

Klatovské rybářství a. s.
K Letišti 442
339 01 Klatovy II.

Rybářství Mariánské Lázně s.r.o.
U Mlékárny 717/8
353 01 Mariánské Lázně

Rybářství Chlumeck nad Cidlinou, a. s.
B. Němcové 711/IV.
503 51 Chlumeck nad Cidlinou

Rybníkářství Pohořelice a. s.
Vídeňská 717
691 23 Pohořelice

Rybářství Kolář, a. s.
Zámecká 25
594 01 Velké Meziříčí

Rybářství Přerov, a. s.
gen. Štefánika 5
750 02 Přerov

PEMA, a. s.
ul. Míru 701
289 03 Městec Králové

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Fakulta rybářství a ochrany vod
Zátiší 728/II.
389 25 Vodňany

Krajské školní hospodářství České
Budějovice
U Zimního stadionu 1952/2
370 76 České Budějovice

Líšno a. s.
Konopiště 24
256 01 Benešov u Prahy

Colloredo - Mannsfeld, spol. s r. o.
Švabinského 279
338 08 Zbiroh

KINSKÝ Žďár, a. s.
Zámek 1/1
591 00 Žďár nad Sázavou

Lesy a rybníky města
Českých Budějovic, s. r. o.
J. Haška 4
370 21 České Budějovice

Štičí líheň - ESOX, s. r. o.
Jordánská 366
390 01 Tábor

Český rybářský svaz
Nad Olšinami 31
100 00 Praha 10

Moravský rybářský svaz, o. s.
Soběšická 83
614 00 Brno

Mendelova univerzita v Brně
Ústav zoologie, rybářství,
hydrobiologie a včelařství
Zemědělská 1
613 00 Brno

Střední rybářská škola a Vyšší odborná
škola vodního hospodářství a ekologie
Zátiší 480
389 01 Vodňany

Střední škola rybářská
a vodohospodářská Jakuba Krčína
Táboritská 941
379 01 Třeboň

Rybářství Nové Hradky s. r. o.
Štiptůň 78
374 01 Trhové Sviny

Jan KOLOWRAT Krakowský
Správa Kolowratského rybářství
U Broumaru 223
517 73 Opočno

Chov ryb Jistebník s. r. o.
Jistebník 393
742 82 Jistebník

Domažlické městské lesy spol. s r. o.
Tyršova 611
344 01 Domažlice

Rybářství Lnáře, spol. s r. o.
Lnáře 71
387 42 Lnáře

Rybářství Kardašova Řečice s. r. o.
Čečova 662/20
370 04 České Budějovice

BioFish s. r. o.
Zahrádka 40
584 01 Horní Paseka

Rybářství Růžička spol. s r. o.
Brněnská 2386/68
586 01 Jihlava

Petr Dobeš
Výroba a prodej rybářských potřeb
Masarykovo nábreží 4
120 00 Praha 2

Povodí Odry, s. p.
Vodohospodářský provoz rybné hospodářství
Horymírova 2347
738 01 Frydek - Místek

Pstruhový ráj s. r. o.
Bohdaneč 140
285 25 Bohdaneč

ORLÍK NAD VLTAVOU, s. r. o.
Bělohorská 165
160 00 Praha 6

Městské hospodářství Vodňany, spol.
s r. o.
nám. Svobody 3
389 01 Vodňany

Veterinární a farmaceutická univerzita Brno
Ústav veterinární ekologie
a ochrany životního prostředí
Palackého 1 - 3
612 42 Brno

Rybářství Vysočiny, v. o. s.
Hromádky z Jistebnice 439
583 01 Chotěboř

Dvůr Lnáře, spol. s r. o.
Lnáře 18
387 42 Lnáře
okr. Strakonice

Maria Podstatzká-Lichtensteinová
Středisko rybářství
Zámecké schody 1200/4
594 01 Velké Meziříčí

Rybářství Doksy spol. s r. o.
Nerudova 24
472 01 Doksy

BioMar Czech Republic, s. r. o.
JUDr. Krpaty 1369
530 03 Pardubice

Rybářství SALMO
Zdeněk Mašát
náměstí Přátelství 2801
390 05 Tábor

H - FARMA
Ing. Jan Houška
Přístina 2
378 02 Stráž nad Nežárkou

Rybářství Litomyšl s. r. o.
Sokolovská 121
570 01 Litomyšl

Rybniční hospodářství s. r. o.
Sádka 148
533 41 Lázně Bohdaneč

RYBÁŘSTVÍ RYCHVALD s. r. o.
Orlovská 1279
735 32 Rychvald

MVDr. Miroslav Kulich
Pstruží líheň Hynčice
Suchý Důl 98
549 62 Police nad Metují 4

Vojenské lesy a statky ČR, s. p.
Pod Juliskou 5
160 64 Praha 6

UNIVIT s. r. o.
Na Vlčinci 16/3
779 00 Olomouc

Czernin Dymokury s. r. o.
nám. 1. máje 1
289 01 Dymokury

Karel Dunas
Rybářství Holohlavy
Fučíkova 450
503 03 Smiřice

Správa Národního parku ŠUMAVA
1. máje 260
385 01 Vimperkz

Schlikovský dvůr, s. r. o.
Jičíněves 70
507 31 Jičíněves

Kachní farma STRKOV s. r. o.
Na Sádkách 370
391 11 Planá nad Lužnicí

AGRICO s. r. o.
Rybářská 671
379 01 Třeboň

Petr Nieslaník
Jablunkov 940
739 91 Jablunkov

Vladimír Mráz - zemědělská a obchodní
činnost
Nad Lomnicí 1256
388 01 Blatná

Pstruhařství ČRS Kaplice spol. s r. o.
Rybářská 237
373 82 Boršov nad Vltavou

Česká zemědělská univerzita v Praze
Školní lesní podnik
v Kostelci nad Černými lesy
nám. Smiřických 1
281 63 Kostelec nad Černými lesy

Střední škola gastronomie, hotelnictví
a lesnictví Bzenec
náměstí Svobody 318
696 81 Bzenec

Rybářství Křtěnovice, s. r. o.
Křtěnovice 5
391 43 Nová Ves u Mladé Vožice

Milan Plundra
Hlavní 73
564 01 Dluhoňovice

AQUAMONITORING, s. r. o.
Jedovnická 2346/8
628 00 Brno

Rybniční hospodářství Tomáš Gabriška
Příbraz 173
378 02 Stráž nad Nežárkou

VĚDA, VÝZKUM A ŠKOLSTVÍ

V současnosti v ČR probíhá rybářská výuka, věda a výzkum na třech vysokých školách. U středoškolského vzdělání mají možnost uchazeči vybírat ze tří škol. Pojďme si říci podrobnější informace.

Fakulta rybářství a ochrany vod JU s centrem výzkumu CENAKVA

V jižních Čechách, kraji proslulém rybníkářstvím, chovem ryb a zdravým životním prostředím funguje jako nejmenší, zároveň i nejmladší a neaktivnější část Jihočeské univerzity, Fakulta rybářství a ochrany vod (FROV JU). Založena byla v roce 2009 a je jedinou svého druhu ve střední Evropě. Fakulta sídlí současně ve třech jihočeských městech, a to Českých Budějovicích (Ústav akvakultury a ochrany vod), Vodňanech (sídlo děkana fakulty a Výzkumného ústavu rybářského a hydrobiologického) a Nových Hradech (Ústav komplexních systémů). Všechny ústavy výzkumně propojuje Jihočeské výzkumné centrum akvakultury a biodiverzity hydrocenóz (CENAKVA).

*Ústav akvakultury
a ochrany vod
v Českých
Budějovicích*

*Mezinárodní
vzdělávací
středisko MEVPIS
ve Vodňanech*

Vysokoškolská výuka rybářství na Moravě

Mendelova univerzita v Brně byla založena již v roce 1919. Tato událost měla zásadní význam i pro naše rybářské školství, protože již v roce 1949 na této univerzitě vzniklo (tehdy Vysoká škola zemědělská v Brně) první specializační studium v rámci celého Československa, zaměřené na výchovu vysokoškolsky kvalifikovaných odborníků pro potřeby sladkovodního rybářství a navazujících oborů. V roce 2013 byla dokončena výstavba nového Mendelova biotechnologického pavilonu v areálu MENDELU v Brně v Černých Polích. Oddělení rybářství a hydrobiologie získalo v tomto Mendelově pavilonu unikátní moderní výukové a experimentální zázemí pro další pedagogicko-vědecký rozvoj v rámci svého specializovaného zaměření.

Česká zemědělská univerzita Praha, Katedra zoologie a rybářství

Vysokoškolská výuka rybářství probíhá také v Praze na České zemědělské univerzitě. Katedra zoologie a rybářství vznikla v roce 1994 a navázala na dlouhou tradici výuky a výzkumu v oblasti zoologie a rybářství na České zemědělské univerzitě v Praze. Hlavní oblastí výzkumu je epidemiologie domácích, hospodářských i divokých zvířat, hodnocení antropogenní zátěže prostředí a jeho vlivu na jednotlivé skupiny živočichů, studium oživení a průběhu revitalizace ne-přírodních biotopů, genetika a morfologie ryb.

*Nový Mendelův
biotechnologický
pavilon v Brně*

*Výuka rybářství
probíhá
i na České
zemědělské
univerzitě
v Praze*

VĚDA, VÝZKUM A ŠKOLSTVÍ

Střední rybářská škola Vodňany

O založení odborné rybářské školy se významně zasloužil především Václav Josef Štěpán podporovaný dalšími osobnostmi (Josef Šusta, Ing. Václav Šusta, Dr. Theodor Mokřý aj.).

Základní informace:

- škola byla založena roku 1920
- první čtyři roky se učilo v budově radnice
- od září 1924 se učí v nové budově
- v roce 1921 bylo zahájeno budování rybníčků na Školním pokusnictví, které slouží praktické výuce žáků
- výuka - škola byla až do roku 1953 dvouletá (mistrovská) a od roku 1947 čtyřletá
- v roce 1953 byl vytvořen účelový rybářský podnik - Školní rybářství Protivín (1435 ha), kde probíhají žákovské praxe - škola hospodaří na vlastních rybářských revírech Blanice 3 a Zlatý potok.
- od roku 1996 je při rybářské škole založena Vyšší odborná škola vodního hospodářství a ekologie - studium je určené absolventům středních škol s maturitou a je tříleté

*Pokusná laboratoř
pro výuku*

Střední škola rybářská a vodohospodářská Jakuba Krčína, Třeboň

První odborná učňovská škola vznikla až 1. září 1951 při Státním rybářství Třeboň. Měla vychovávat kvalifikované odborníky v rybářských provozech a pomoci tak zavádět vědecké poznatky v intenzivním chovu ryb.

V roce 2008 získala škola nový název i statut. Z dosavadního rybářského učiliště se stala Střední škola rybářská a vodohospodářská Jakuba Krčína. Tím škola už k existujícímu učebnímu oboru Rybář získala ještě studijní maturitní obor Ekologie a životní prostředí se zaměřením na vodohospodářství. Od 1. 9. 2008 zde studují nejen budoucí rybáři, ale i budoucí ekologové - vodohospodáři.

Vyučované obory

Učební obor Rybář, Studijní obor Ekologie a životní prostředí - vodohospodář, nástavbový dvouletý obor Rybářství.

Střední škola lesnická a rybářská, Bzenec

Obor Rybář se na Středním odborném učilišti lesnickém Bzenec učí od 1. září 2005. Výuka rybářského řemesla se tak dostala i na území Moravy, kde mohla navázat na slavnou tradici rybářství, spojenou koncem 15. století zejména s Pernštejný, kteří zde zakládali rozsáhlé rybniční soustavy.

Samotná historie školy sahá do roku 1951, kdy se v Bzenci - Přívoze otvíralo 1. října nové Středisko pracujícího dorostu.

Výuka oboru Rybář je v denním studiu, které je organizováno formou čtrnáctidenních cyklů, ve kterých se střídá týden teoretického vyučování a týden praktického výcviku.

Tříleté studium teoretických odborných „rybářských“ předmětů tvoří dva obsahové okruhy, aplikovaná biologie a hydrochemie, chov ryb.

*Kontrolní odlov
elektrickým
agregátem*

ZÁVĚR

Rybářství patří k nejstarším zdrojům lidské obživy a rovněž mezi nejstarší zaměstnání člověka. Ve světě je pojem rybářství chápán velice široce a zahrnuje především rybářství mořské. Sladkovodní rybářství přestože tvoří výrazně menší část světové produkce ryb je však neméně významné, neboť produkuje dlouhodobě stabilní výnosy vodních organismů (ryb, měkkýšů apod.) cílevědomě a trvale udržitelně. Zatímco v dnešní době stavy hospodářsky cenných ryb ve světových oceánech a mořích z důvodu nadměrného lovu dramaticky klesají, zmíněný akvakulturní chov je prakticky nevyčerpatelný. Této výhody proto musíme náležitě využít a přesvědčit zákazníky o výhodách a kvalitě takto získaných potravin.

*Kapr je hlavní
rybou našeho
rybářství*

